

Младеновчани су изабрали

**Збирни резултати
гласања у Младеновцу
за све листе**

страница 2

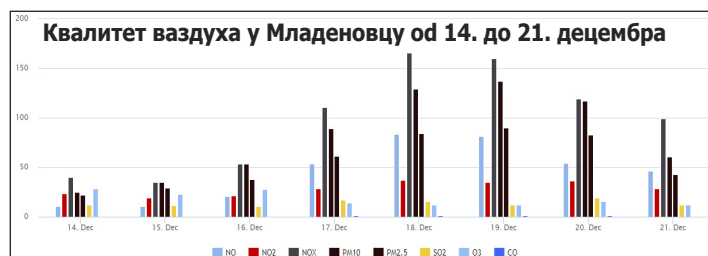
**Нови инвеститор у
некадашњем „Развитку”
Нова игралишта за децу**

страница 3

*Подришку некој од изборних листи да ли и
неки новинари*

Да ли је то у складу с професијом?

страница 4

Савешти за пољопривреднике
Зимска резидба шљиве

страница 5

Савешти за власнике мачака
Крзно мачке (2)

страница 5

**Аерозагађење и
кардиоваскуларни систем**

страница 8

Одбојка - Прва лига Србије

**Дубочица прејака
за ОК Младеновац**

Кошарка - 1. МСЛ лига Центар 1

**Висок пораз кошаркаша
у Лазаревцу - 113:73**

страница 7

СМЕШТАЈИ - МЛАДЕНОВАЦ

063/310-205

Избори 2023.

У недељу, 17. децембра одржани су избори за посланике у Скупштини Србије и за одборнике у Скупштини Града Београда. У младеновачкој општини право гласа имало је 46.013 бирача, а била су отворена 59 бирачких места. Према извештају Републичке изборне комисије гласало је 28.892 гласача, у процентима 62,79. **У табели коју објављујемо приказани су резултати у Младеновцу свих листа које су имале кандидате за посланике у Скупштини Србије.** До закључења листа, нисмо добили податке о гласању за одборнике у скупштини Града Београда.

Бр.	Назив листе/кандидата	Број освојених гласова	Процент освојених гласова (%)
1	1. ИЗБОРНА ЛИСТА АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ - СРБИЈА НЕ СМЕ ДА СТАНЕ	14.809	51.77
2	2. ИЗБОРНА ЛИСТА ИВИЦА ДАЧИЋ - ПРЕМИЈЕР СРБИЈЕ	1.905	6.66
3	3. ИЗБОРНА ЛИСТА ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ - СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА	382	1.34
4	4. ИЗБОРНА ЛИСТА МИЛИЦА БУРЂЕВИЋ СТАМЕНКОВСКИ - БОШКО ОБРАДОВИЋ - НАЦИОНАЛНО ОКУПЉАЊЕ - ДРЖАВСТВОРНА СНАГА - СРПСКА СТРАНКА ЗАВЕТНИЦИ - СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ	891	3.11
5	5. ИЗБОРНА ЛИСТА ДР МИЛОШ ЈОВАНОВИЋ - НАДА ЗА СРБИЈУ - СРПСКА КОАЛИЦИЈА НАДА - НАЦИОНАЛНО ДЕМОКРАТСКА АЛТЕРНАТИВА - НОВА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА СРБИЈЕ (НОВИ ДСС) - ПОКРЕТ ОБНОВЕ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ (ПОКС) - ВОЈИСЛАВ МИХАИЛОВИЋ	1.233	4.31
6	6. ИЗБОРНА ЛИСТА VADASÁGI MAGYAR SZÖVETSÉG - ELNÖKÖNKÉRT, KÖZÖSSÉGÜNKÉRT, A JÖVŐÉRT - САВЕЗ ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА - ЗА НАШЕ ПРЕДСЕДНИКА, ЗА НАШУ ЗАЈЕДНИЦУ, ЗА БУДУЋНОСТ!	29	0.1
7	7. ИЗБОРНА ЛИСТА СРБИЈА ПРОТИВ НАСИЉА - МИРОСЛАВ МИКИ АЛЕКСИЋ - МАРИНИКА ТЕПИЋ (СТРАНКА СЛОБОДЕ И ПРАВДЕ, НАРОДНИ ПОКРЕТ СРБИЈЕ, ЗЕЛЕНО-ЛЕВИ ФРОНТ, НЕ ДАВИМО БЕОГРАД, ЕКОЛОШКИ УСТАНАК - ЂУТА, ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА, ПОКРЕТ СЛОБОДНИХ ГРАЂАНА, СРБИЈА ЦЕНТАР, ЗАЈЕДНО, ПОКРЕТ ЗА ПРЕОКРЕТ, УДРУЖЕНИ СИНДИКАТИ СРБИЈЕ „СЛОГА“, НОВО ЛИЦЕ СРБИЈЕ)	6.179	21.6
8	8. ИЗБОРНА ЛИСТА USAME ZUKORLIĆ - UJEDINJENI ZA PRAVDU - СТРАНКА ПРАВДЕ I POMIRENJA - BOŠNJACI SANDŽAKA, TOMISLAV ŽIGMANOV - DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI / USAME ZUKORLIĆ - UJEDINJENI ZA PRAVDU - СТРАНКА ПРАВДЕ I POMIRENJA - BOŠNJAČI SANĐAKA, TOMISLAV ŽIGMANOV - DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI	37	0.13
9	9. ИЗБОРНА ЛИСТА СДА САНЏАКА - ДР СУЛЕЈМАН УЉАНИН СДА SANDŽAKA - DR. SULEJMAN UGČANIN	16	0.06
10	10. ИЗБОРНА ЛИСТА ЗАЈЕДНО ЗА БУДУЋНОСТ И РАЗВОЈ - КОАЛИЦИЈА ЗА МИР И ТОЛЕРАНЦИЈУ	38	0.13
11	11. ИЗБОРНА ЛИСТА НАРОДНА СТРАНКА - СИГУРАН ИЗБОР. ОЗБИЉНИ ЉУДИ - ВУК ЈЕРЕМИЋ, ДР САНДА РАШКОВИЋ ИВИЋ, СЕНИША КОВАЧЕВИЋ, ВЛАДИМИР ГАЈИЋ, МАРИНА ЛИПОВАЦ ТАНАСКОВИЋ	147	0.51
12	12. ИЗБОРНА ЛИСТА САША РАДУЛОВИЋ (ДОСТА ЈЕ БИЛО - ДИ) - БОРИС ТАДИЋ (СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА СТРАНКА - СДС) - АНА ПЕЈИЋ (ОТЕТЕ БЕБЕ) - ДОБРО УТРО СРБИЈО	317	1.11
13	13. ИЗБОРНА ЛИСТА "ПОЛИТИЧКА БОРБА АЛБАНАЦА СЕ НАСТАВЉА" - ШАИП КАМБЕРИ "ВТЕЈА РОЛПИКЕ Е ШИҚІПТАРЕВЕ VAZHDOON - SHAIPI KAMBERI"	12	0.04
14	14. ИЗБОРНА ЛИСТА МИ-ГЛАС ИЗ НАРОДА, ПРОФ. ДР БРАНИМИР НЕСТОРОВИЋ	1.466	5.12
15	15. ИЗБОРНА ЛИСТА СРБИЈА НА ЗАПАДУ - ЗОРАН ВУЛЕТИЋ - НЕМАЊА МИЛОШЕВИЋ - ДА СЕ СТРУКА ПИТА - ВЛАДИМИР КОВАЧЕВИЋ	26	0.09
16	16. ИЗБОРНА ЛИСТА РУСКА СТРАНКА - СЛОБОДАН НИКОЛИЋ	90	0.31
17	17. ИЗБОРНА ЛИСТА ЧЕДОМИР ЈОВАНОВИЋ - МОРА ДРУГАЧИЈЕ	69	0.24
18	18. ИЗБОРНА ЛИСТА АЛБАНСКА ДЕМОКРАТСКА АЛТЕРНАТИВА - УЈЕДИЊЕНА ДОЛИНА ALTERNATIVA DEMOKRATIKE SHQIPTARE-LUGINA E BASHKUAR	20	0.07

Резултати гласања у београдским општинама:

Вождовац

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 34,89 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 4,95 одсто; Листа „Србија против насиља“ 36,63 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 7,09 одсто; Листа Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић 6,7 одсто.

Врачар

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 26,58 одсто; Листа „Србија против насиља“ 48,43 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 3,87 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 6,45 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 5,65 одсто.

Гроцка

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 47,87 одсто; Листа „Србија против насиља“ 22,09 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 8 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 5,72 одсто; Листа „Национално окупљање Двери/ Заветници“ 3,17 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 5,62 одсто.

Земун

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 40,89 одсто; Листа „Србија против насиља“

31,85 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 4,49 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 5,9 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 6,67 одсто.

Звездара

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 31,64 одсто; Листа „Србија против насиља“ 40,13 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 4,91 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 6,84 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 6,48 одсто.

Лазаревац

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 41,29 одсто; Листа „Србија против насиља“ 26,52 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 7,64 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 6,57 одсто; Листа „Национално окупљање Двери/ Заветници“ 4,44 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 6,1 одсто.

Нови Београд

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 31,35 одсто; Листа „Србија против насиља“ 41,01 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 4,35 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 6,98 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 6,85 одсто.

Палилула

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 38,53 одсто; Листа „Србија против насиља“ 33,12 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 5,27 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 5,92 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 6,65 одсто.

Обреновац

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 49,5 одсто; Листа „Србија против насиља“ 20,97 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 6,64 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 4,48 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 8,19 одсто.

Раковица

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 37,22 одсто; Листа „Србија против насиља“ 33,58 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 5,41 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 6,89 одсто; Листа „Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић“ 6,86 одсто.

Савски Венац

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 30,34 одсто; Листа „Србија против насиља“ 44,02 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 4,17 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 6,17 одсто; Листа Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић 6,24 одсто.

Сопот

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 51,9 одсто; Листа „Србија против насиља“ 17,06 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 8,33 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 4,22 одсто; Листа Национално окупљање Двери/ Заветници 4,52 одсто; Листа Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић 5,26 одсто.

Стари Град

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 24,61 одсто; Листа „Србија против насиља“ 49,69 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 3,57 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 5,94 одсто; Листа Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић 6,39 одсто.

Сурчин

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 54,7 одсто; Листа „Србија против насиља“ 18,22 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 5,45 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 4,62 одсто; Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић 6,56 одсто.

Чукарица

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 37,17 одсто; Листа „Србија против насиља“ 34,2 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 4,87 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 7,14 одсто; Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић 7,02 одсто.

Барајево

Листа „Александар Вучић - Србија не сме да стане“ 51,35 одсто; Листа „Србија против насиља“ 19,4 одсто; Листа „Ивица Дачић - премијер Србије“ 7,45 одсто; Листа „НАДА за Србију“ 4,7 одсто; Национално окупљање Двери/ Заветници 4,03 одсто; Ми - Глас из народа Бранимир Несторовић 6,1 одсто.

Нови инвеститор у некадашњем „Развитку“

После 20 година, у производним погонима бившег предузећа „Развитак“ почео је са радом нови инвеститор, компанија „ККМ холдинг“, чија је основна делатност производња специјалних врста трансформатора.

Ова српско-шведска компанија тренутно извози на скандинавско тржиште са уговорним обавезама у наредних седам година.

Запослено је 30 радника, претежно Младеновчана, а са повећањем производње власници планирају отварање нових радних места.

Производни погон, заједно са руководством, обишли су председник Градске општине Младеновац Владан Глишић и одборник у Скупштини општине Младеновац Милош Петровић. Том приликом истакли су да је отварање ове фабрике значајно за даљи развој општине, пре свега због привлачења нових инвеститора и запошљавања још већег броја Младеновчана.

Улица Николе Танасијевића у Међулужју добила нови изглед

Становници улице Николе Танасијевића у Месној заједници Међулужје коначно су добила асфалтни пут на који су чекали више деценија због нерешених имовинско-правних односа. Житељ ове улице, Јован Јанковић, изразио је задовољство и велику захвалност општини Младеновац на решавању овог проблема наводећи да су лоши временски услови стварали блато и баре, што је отежавало њихово кретање и свакодневно функционисање, чега убудуће неће бити.

Мештане је данас, на њихов позив, посетио председник Градске општине Младеновац, Владан Глишић, и том приликом разговарао са њима о другим важним питањима која се тичу унапређења квалитета живота у том насељу.

Уручени уговори о стипендирању

Градска општина Младеновац традиционално стипендира најбоље младеновачке студенте, а у школској 2023/2024. години право на стипендију остварило је 38 студената са просечном оценом изнад 9,00. Уговоре о стипендирању уручио је председник Градске општине Младеновац Владан Глишић, који је студентима честитао на постигнутом успеху и резултатима.

„Успех који сте остварили је резултат вашег талента, рада и одрицања. Наставите да улажете у себе јер је то прави пут ка остваривању циљева којим тежите“, истакао је Глишић.

Нова игралишта за децу

Нова дечја игралишта изграђена су у Драпшину, иза војних зграда у Центру и Великој Крсни. У овој години, модерно опремљен и безбедан простор за игру и забаву добили су и малишани у Баташеву, 25. Мају, Ковачевцу и Јагњилу, а претходно и деца из Пружатовца, Сенаје, Центра и Међулужја.

Пакетићи за најмлађе

Најмлађи Младеновчани и њихови родитељи су се дружили са Деда Мразом у Спортском центру. И ове године добили су од Општине празнични пакетић као поклон пред новогодишње и божићне празнике.

Овај број штампан је уз помоћ средстава добијених на конкурс ГО Младеновац за суфинансирање медија у 2022. години. Ставови изнети у подржаном медијском пројекту, нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства.

Савеј за власнике аутомобила Лампица за поледицу пали на температурама изнад нуле?

Ових дана јутарње температуре у нашем граду су у добром минусу што је разлог да будете изузетно опрезни када наилазите на мостове, надвожњаке, подвожњаке, превоје пута. Коловоз којим сте путовали може бити сув, без снега поледица се јавља на поменутој инфраструктури пута. Упозорење о леду нимало није наивно и зато немојте се опуштати. Зашто се лампица за поледицу пали на температурама изнад нуле? Разлог је веома важан. Вожња зими тражи велике очи и пуну концентрацију. Зато не смеју да вас збуњују корисне ствари и добри сигнали које вам шаље ваш аутомобил. А једна од ситуација која може да збуни возача је када засветли знак на инструмент табли возила са пахуљом, који често иде уз поруку „лед на путу“ или нешто слично. Оно што збуњује је да се сијалица углавном пали на температурама изнад нуле, односно углавном на три степена изнад нуле (у неким возилима чак и на +5 степени). Неки ово тумаче као вид претераног опреза који се односи на стварне услове на путу, неку врсту осигурања коју користе произвођачи аутомобила, али није баш тако. Земља се хлади брже од ваздуха, а то важи и за асфалт. Када је температура ваздуха три степена, земљиште већ може бити на нивоу температуре смрзавања. Исто важи и за мостове или вијадукте. старији наши суграђани сећају се када је аутобус „Ласте“ из Аранђеловца на младеновачкој „Газели“, после сувог пута без снега наишао на поледицу, пробио ограду и пао на железничку пругу. Том приликом било је и погинулих лица, а каснијом истрагом је утврђено да је коловоз моста био залеђен што је проузроковало да возач изгуби контролу над возилом. Зато, ако је температура око 0° Целзијуса, на мостовима, надвожњацима и превојима, будите опрезни и очекујте лед.

Жељко Мушавцић

Реновирање сале биоскопа при крају

Сала биоскопа Центра за културу и туризам Младеновац, након седамдесет година од оснивања, биће комплетно реновирана до краја године. Ради се све, од „пода до плафона“, сала од преко 450 метара квадратних задржаће пројектована 332 места, урађена је комплетна реконструкција крова и по завршетку радова биће то једно модерно здање сигурно најлепше и најфункционалније у Србији. Директор Центра за културу и туризам Младеновац Бранко Милорадовић истакао је значај ове велике инвестиције за Младеновац тим пре што ће у биоскопску салу бити уграђена најсавременија, тренутно на тржишту доступна опрема, попут клима уређаја касетног типа а биће уграђен нови портални мост са 30 рефлектора најновије генерације што ће у потпуности задовољити све стандарде оваквих објеката у свету. Центар за културу и туризам Младеновац након завршетка радова биће модеран простор у којем ће публика моћи да ужива у богатом филмском и позоришном програму.

Треба истаћи и то да се увелико изводе радови на Музеју доајена српског глумишта Велимира Бате Живојиновића, који ће се налазити у простору ове установе. Годишње Центар за културу и туризам Младеновац има око 36.000 посетилаца, а међу гостима су и најзначајнији људи из света културе. Вредност радова прелази 6,5 милиона динара а део средстава за реконструкцију издвојио је и Центар за културу и туризам.

М. Г.

Подршку некој од изборних листи дали и неки новинари Да ли је то у складу с професијом?

Они новинари који јавно промовишу политичке актере заправо су део политичке пропаганде, сматра саговорница Н1 Ана Лалић, председница Независног друштва новинара Војводине. На списку подршке изборној листи Српске напредне странке „Србија не сме да стане“ нашло се више од 2.000 људи, било да се ради о јавним личностима или стручним људима. Међу њима су и потписи новинара

што је по многима неспојиво уз ову професију. Нино Брајовић, генерални секретар Удружења новинара Србије (УНС), сматра да не би требало да буде пракса.

„У начелу новинари треба да имају отклон према било којој власти. Али ако већ као грађани подржавају власт или опозицију боље је да то раде јавно, него прикривено“, навео је.

Ана Лалић из Независног удружења новинара Војводине наводи јавни интерес као примарни.

„Професија новинарства пре свега подразумева јавни интерес и зато је рад новинара као и сваки јавни посао подложен критици. Одговорност новинара према јавности стога је дефинисан и специфичним кодексом професије, по којем је, између осталог, новинарски ангажман неспојив с политичким. Дакле, било ко ко се назива новинаром, а директно је или индиректно политички ангажован – лажно се представља. А они који јавно промовишу политичке актере заправо су део политичке пропаганде, која нема ама баш никакве везе са новинарством“, наводи она.

Један од потписника је Предраг Аздејковић, уредник ЛГБТ+ магазина „Оптимист“ који је и на прошлим изборима дао подршку листи СНС. „Важно ми је да та подршка буде јавна, јер велики број људи не сме јавно да искаже подршку због насиља и претњи које после тога трпе! Та листа је у исто време и листа за одстрел, јер вам се одмах накаче екстремни опозиционари да вам прете по друштвеним мрежама и најављују шта ће да вам раде НДНВ када „наши“ падну с власти. Тако да је с једне стране средњи прст свима њима уз осмех да их се не плашим нити њихових претњи“, каже Аздејковић.

Он тврди да је у „Оптимисту“ који уређује изашло више критичких текстова о Ани Брнабић и тренутној власти, него што су то изrekli ЛГБТ+ активисти који се сматрају опозиционарима, тако да је та подршка – Вучићу, СНС и Брнабић у које каже да има највише поверења – према његовом мишљењу „итекако у складу са новинарским послом и етиком“.

Извор: УНС

Саопштење Заштитника грађана

Превенција је најважнија за борбу против вршњачког насиља

Заштитник грађана Зоран Пашалић изјавио је данас да су школе у Србији први и највероватније најсигурнији показатељ различитих облика асоцијалних понашања код деце, због чега су у пуном фокусу надлежних институција које треба да понуде одговоре зашто долази до неприхватљивог понашања које се најчешће огледа као вршњачко насиље.

Пашалић је на представљању Посебног извештаја Заштитника грађана о насиљу у школама, оценио да се после трагедије у основној школи Владислав Рибникар није повећала стопа насиља у образовним установама и да је, како је истакао, изузетно повећана пажња свих надлежних институција које баве заштитом деце.

„Школе су данас једини 'лакмус папир' који идентификује асоцијална понашања код деце на која треба реаговати. Трагични догађаји у школи Владислав Рибникар из маја ове године показали су нам колико је битна превенција у раду на искорењивању насиља у школама“, рекао је Пашалић.

„Ако се насиље истолерише код деце, после одређеног броја година добићемо насилног појединца у друштву, и тако један круг насиља отвара други круг насиља. Школа мора да буде безбедно и сигурно место за нашу децу и због тога се у превенцију насиља морају укључити сви који учествују у образовању и васпитању деце – од родитеља, наставника и школа до надлежних органа – центара за социјални рад, тужилаштва и полиције“, навео је Пашалић.

Заменица шефа Канцеларије Савета Европе у Београду Нађа Ђук указала је на потребу унапређења начела толеранције и антидискриминаторних политика и нагласила да је неопходно заједничким радом створити безбедно окружење за децу и младе у будућности.

Извор: Канцеларија заштитника грађана

Савети за пољопривреднике

Нове штеточине у биљној производњи

Услед климатских промена које се дешавају у последњих десетак година, долази до продора нових штетних организама из топлијих подручја планете на просторе са умереном - континенталном климом. Томе доприноси и све гушћи и чешћи саобраћај, тако да се организми преносе на пошиљкама или средствима саобраћаја. На тај начин смо добили кукурузну златицу, нове сојеве рђе пшенице, парадајзовог и кромпировог мољца и још много других организама. Међу последњима у низу интродукованих штетних организама је Браон мрамораста стеница (*Halymorpha halys*), већ неколико година угрожава плодове пред дозревање у баштама и воћњацима. У јесен врши инвазију на ливаде, окућнице, шупе и куће. Ова врста стенице је нова инвазивна врста у Србији и потенцијална је штеточина у наредним годинама на великом броју гајених биљака. Порекло јој је са простора далеког истока (Кина, Кореја, Јапан), где има 4-6 генерација годишње. У Европу је доспела 2004. године, а у Србији први примерци су пронађени 2011. У Северној Америци је значајна штеточина соје јер хранећи се соковима из семена смањује принос, а такође и квалитет протеина и уља и кљивавост семена. У Италији, у 2019. години су процене велике штете на воћу. Зелена повртна стеница (*Nezara viridula*) се све чешће појављује чинећи исте штете. И она је нова, увезена врста, сличног понашања и циклуса развића.

Порекло ове врсте је са простора Африке. Према сазнањима о штетама у другим земљама, где су се веома брзо прошириле, веће штете се могу очекивати и код нас веома брзо у наредним годинама. На нашим просторима обе врсте имају једну генерацију годишње. Презимљавају у стадијуму одрасле јединке, а у пролеће на температурама изнад 12 °C, почињу допунски да се хране и полажу јаја. Прве ларве се појављују тек у јулу, и августу. Штете наносе и ларве и имага сисањем биљних сокова из практично свих надземних делова биљака. Симптом напада су ситни беличасти округли убодни, који касније могу прерастати у некротичне пеге. На нападнутим плодовима често се, осим некротичних пеге, уочава и појава деформација што умањује тржишну вредност плодова. Склоне су груписању те се често групно и селе са једног усева на други, прелазећи дневно и до 5 километара, тако да се не може предвидети где ће слетети Почетком јесени, јединке мраморасте стенице полазе у потрагу за местима повољним за презимљавање. Осим сличности, Зелена повртна и Браон мрамораста стеница се разликују у неким особинама. Као што су дужина периода и доба дана у коме се хране и време миграције на друге усеве. Зелена повртна стеница се краће храни на околним биљкама и раније (јул) мигрира на друге усеве од Браон мраморасте, која мигрира у августу. Доба дана у коме је погодно сузбијање се разликује. Браон мрамораста стеница се у току ноћи налази у доњем делу биљке, а ујутру креће да се пење ка горњим деловима. Зелена стеница се у току ноћи налази на спољном делу биљака, а преко дана се креће према стаблу. Због тога, браон мраморасту стеницу сузбијамо у период 4-8

часова ујутру, а Зелену од 9-12 часова. Највеће штете на поврћу и воћу а након тога долази до сељења на соју и кукуруз. Пошто ове стенице усисавају течну храну, приликом убода убацују ензиме које растварају меко ткиво плода и на тај начин га растварају. Код исхране тврдим семеном соје или кукуруза, убацују другу врсту дигестивног ензима, како би омекшале зрно и у течном облику га усисале. Сузбијање ових стеница је отежано због њиховог начина живота. Хране се на плодовима или семену пред сазревање, када је отежана примена инсектицида. Да би се сачинила нека стратегија сузбијања ове врсте, потребно је познавање биолошког циклуса и понашања. Период у коме се може деловати на младе нимфе је 2-3 дана након излегања док су још на јајном леглу и то бакарним препаратима, који делују на њихове симбионтске бактерије. Под утицајем дигестивних ензима које ове стенице убризгавају у плод, мења се и састав инсектицида који падну на површину плода и долази до смањења ефикасности.

Примена контактних инсектицида је једино могуће ефикасно решење. Пошто је наведена стеница нова врста, нема регистрованих препарата за њено сузбијање. Са друге стране, спада у фамилију Пентатомидае која се углавном сузбија препаратима на бази пиретроида (перметрин, делтаметрин), неоникотиноида (ацетамиприд) и органофосфата (фосмет). Код сузбијања, треба водити рачуна о каренци примењених инсектицида. Препарати на бази пиретроида су погоднији јер имају краћу каренцу. Ако се ради само о ефикасности, и примени на ратарске усеве јер се каренца испоштује временом примене, (соја). Најефикаснија је комбинација делтаметрина и фосмета. За човека је мрамораста стеница безопасан организам, мада су, у случају пренамножености јединки, у затвореном простору могуће алергијске реакције код осетљивих особа. Превентивне мере спречавања узнемиравајућег ефекта код људи подразумевају затварање рупа и отвора на објектима, постављање мрежа на вратима и прозорима, како би се спречио улазак у затворене просторе.

Мр Елеонора Јовановић, ИССС Београд

Од 1. јануара 2024. г. ступа на снагу Закон о архивској грађи.

Законски, сва папирна архива мора да буде дигитализована. Ми смо младеновачка радња која стручно и квалитетно обавља посао дигитализације.

Позовите нас да се договоримо о сарадњи! **061/60-80-202**

Кажем ја себи...

Агенција за оснивање агенција

„Понављање је мајка наука”

Агенција за просјачење није основана. Једноставно, не може да обухвати толику количину потенцијалних просјака. Оснивати више агенција за просјачење било би само делимично решење, јер нисмо довољно истражили делатност осталих агенција, може бити да им се послови преплићу ако не и саплићу од гужве и гунгуле у којој битишу. Због тога ћемо основати једну агенцију за бројање постојаћих агенција, како би се направио јединствени регистратор. Није искључено да у наредном периоду оснујемо и агенцију за регистар агенција. Све мора да буде по закону и у складу са европских нормативима којима тежимо. Оно, тачније да поједине европске државе имају свега две-три агенције, али, то је њихов проблем. Код њих демократија није доспела у све поре друштва.

Тек сада, толико година после петоктобарских промена, видим колико сам живео у сиромашном друштву. Имали смо само једну агенцију и то Танјуг (Телеграфска агенција нове Југославије). Додуше, и ако једна, била је цењена широм планете, посебно у земљама несврстаних јер је радила на разбијању медијског монопола, два, три гиганта у тој области, који су сматрали истином само оно што је њихова информација. Њихове информације биле су углавном оно што њихова влада прогласи истином.

Американци су имали и агенцију за безбедност, која и сада постоји, ЦИА, и која је покривала цео свет. Ми смо били сиромашна земља, и после Другог светског рата, нисмо имали агенцију која делује фино и суптилно, и неприметно елиминише противника државе или режима.

Имали смо прво ОЗН-а (Одељење заштите народа), ОЗНа-а све дозна, а када дозна то нико не зна (шта је било са онима о којима дозна). После смо имали УДБ (Управа државне безбедности). Имали смо и војну безбедност. За грађане, то су биле тајне организације. Нису биле транспарентне као сада, оно што су радиле

није знао цео свет. Онај, ко је угрожавао уставни поредак или на неки други начин безбедност државе или грађана, нестајао би без пардона. Неколико недеља касније уследило би штуро саопштење за јавност, колико да се зна и да схвате, евентуални следбеници. Примитивизам сваке врсте.

Седамдесетих година прошлог века, неки Бата Тодоровић, покрао велике паре, додуше уз помоћ ондашњих великодостојника из Словеније. Побеглао у иностранство, однео паре и на Франкфуртској берзи, продао динаре и изазвао девалвацију националне валуте. Тито се разбеснео. Наредио је да се доведе на суђење, а када он нешто нареди, нема дискусије. Нисмо имали агенцију, били смо примитивни. Није било расписивања потерница преко Интерпола. Зашто да ризикују да му дају „политички азил“, они, који су на сваки начин поткопавали, као и сада, темеље ове државе. За седам дана, из Холандије, земље лала, стигао Бата на суђење, као бела лала, хладњачом, мало поспан, у Београд. Наравно, то није демократски. Где су његова људска права? Где су ти адвокати, међународни правници, да доказују да је он случајно путовао вагоном у којима су били цакови пара, да је само помагао код истовара, да је таксиста, коме не зна име, да је отерао те цакове. били смо много затворено друштво.

Када смо ухватили корак са светом, прихватили његове вредности, креирале специјално за наше услове, модернизовали се и камерама, као играно документарни филм, снимили уношење оружја из Мађарске у Југославију, под руководством Генерала Шпагеља, добили смо похвале од оних који су прижељкивали разваљивање наше државе. Нама грађанима, уместо државној безбедности, остао је у наслеђе тај срамни чин.

У овом тексту, покушао сам читаоцима, да објасним како смо доживели еволуцију, и од једне застареле, примитивне државе постали модерно друштво, са мноштво агенција, које ћемо тек пребројати, на којима нам већ завиде околне земље.

П.С. *Текст је најисан и објављен 2016. године. Да ли се нешто, значајно, одавно променило, остављам суду читалаца. Овим текстом завршавам овај временов. Верујем да је био корисан.*

Драјослав Жика Обрадовић

Витамини А и Е могу да начине штету вашем организму (2)

Забринутост због витамина А: Витамин А је важан за вид, раст, репродукцију и здравље имунитета. Када се конзумира путем природних извора хране као што су говеђа дигерица, слатки кромпир, спанаћ, шаргарепа или пита од бундеве у препорученим дозама - 900 микрограма дневно за одрасле мушкарце и 700 микрограма дневно за одрасле жене - витамин А се сматра безбедним и неопходним. Максимална горња граница дневног уноса витамина А постављена је на 3.000 микрограма, мада је важно напоменути да такве количине укључују потрошњу или апсорпцију свих извора витамина А, укључујући храну, суплементе и креме, односно козметичке претарате који садрже ретинол.

Прекорачење горњег толерантног нивоа уноса је опасно и једна велика доза може допринети токсичности и таква токсичност може да изазове проблеме као што су бол у зглобовима, оштећење јетре и урођене мане. Стручњаци истичу да је витамин А неопходан за нормалан развој фетуса, али превелика количина може да нанесе штету и мајци и фетусу у развоју, изазивајући повећан ризик од урођених мана очују, срца, органа и централног нервног система. Чак и у скромним количинама и ван трудноће, додаци витамина А доводе се у везу са иритацијом коже и повећаним ризиком од прелома костију. Није исто ако се хранљиве материје добијају из хране или из суплемената. Истраживања показују да токсичност витамина А такође може да буде последица локалног витамина А (ретинола) који се користи за лечење акни и псоријазе. Било је чак и проблема са укључивањем витамина А у мултивитамине. У једном тренутку је постојала забринутост због количине витамина А у мултивитаминским суплементима и губитка костију код старијих жена тако да из тог разлога неки мултивитамински брендови сада укључују само витамин А као састојак у облику бета-каротена. Студије показују да се бета-каротен претвара у витамин А у телу, али носи мање ризика повезаних са другим облицима. Дуготрајнији унос витамина А у високим дозама такође може да доведе до болести јетре, повишених липида у крви, болова у костима и мишићима и проблема са видом. Рани знаци токсичности витамина А могу да буду сува кожа, мучнина, главобоља, умор, увећана јетра и губитак косе. **Витамин Е је још контроверзнији додатак растворљив у масти:** Када се природно јавља у намирницама као што су уље пшеничних клица, авокадо, риба, семенке и орашаста плодови попут бадема, лешника и кикирикија, витамин Е је снажан антиоксиданс који штити ћелије од утицаја слободних радикала и побољшава здравље коже и очију. Због повремених извештаја о негативним ефектима суплемената витамина Е на здравље, научници су расправљали да ли би они могли да буду штетни и чак повећају ризик од смрти.

Mr Ph Биљана Мушавцић

Одбојка - Прва лига Србије Дубочица - Младеновац 3:0

Одбојкаши Младеновца претрпели су још један убедљив пораз. Овог пута, могло би се рећи, очекивано јер су играли у Лесковцу против првопласиране Дубочице која, за сада, убедљиво води на табели Прве српске лиге.

Резултати по сетовима, 25:11, 25:18 и 25:20, јасно показују да Лесковчани нису имали тежак задатак у сусрету са нашим одбојкашима. Очигледно је да нешто озбиљно „шкрипи“ у редовима ОК Младеновца, јер нижу пораз за поразом и већ сада се налазе при дну табеле, што не обећавава ништа добро у борби за опстанак у овом рангу такмичења.

1	Dubočica	10	9	1	27	8	+19	26
2	Spartak (Lj)	10	8	2	26	14	+12	21
3	Novi Pazar	10	7	3	25	12	+13	22
4	Novi Sad	10	7	3	24	13	+11	21
5	Smederevo Carina	10	5	5	21	17	+4	18
6	Kosovska Mitrovica	10	5	5	17	18	-1	16
7	Dunav Volley	10	4	6	18	21	-3	12
8	VGSK	10	4	6	19	24	-5	12
9	Topličanin	10	3	7	17	24	-7	11
10	Mladenovac	10	3	7	12	25	-13	8
11	Železničar	10	3	7	12	27	-15	7
12	Klek Srbijašume	10	2	8	9	24	-15	6

Једанаесто коло биће одиграно од 22. до 24. децембра, с тим што је сусрет Клек Србијашуме - Нови Сад одигран у четвртак, 21. децембра. Сусрети: Спартак - Дунав Волеј, Топличанин - Дубочица, ВГСК - Косовска Митровица играју се у петак, 22. децембра, Железничар - Смедерево Царина у суботу, 23, а ОК Младеновац игра у недељу, 24. децембра против Новог Пазара.

Утакмица ће бити одиграна у Спортском центру од 17 сати.

Кошарка - 1. МРЛ Центар 1 Парагон - Младеновац 113:73

У десетом колу кошаркаши Младеновца претрпели су праву резултатску катастрофу у Лазаревцу. Поражени су са чак 40 кошева разлике од екипе Парагона, по четвртинама 27:20, 25:17, 29:25, 32:11. Посебан пад у игри Младеновчана десио се у последњој четвртини у којој су постигли само 11 кошева, а примили 32!

У једанаестом колу КК Младеновац игра против Торлака као домаћин. Утакмица ће бити одиграна у недељу, 24. децембра од 13 сати у Спортском центру.

1. Земун Борац	10	10	0	853 : 708	20
2. Парагон	10	8	2	893 : 762	18
3. ИБЦ	10	7	3	888 : 729	17
4. Жарково	10	5	5	774 : 768	15
5. Младеновац	10	4	6	734 : 820	14
6. Торлак	9	3	6	650 : 747	12
7. Мондо Баскет	10	2	8	685 : 808	12
8. Житко Баскет	9	0	9	650 : 785	9

Познат пролећни календар фудбалског такмичења у београдским лигама

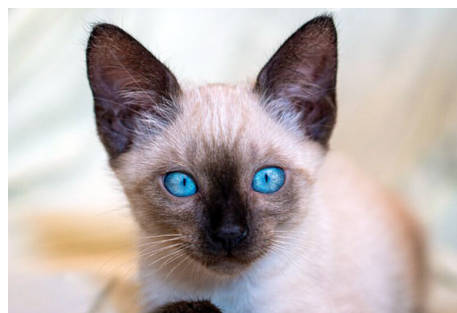
На седници Извршног одбора Фудбалског савеза Београда, усвојен је календар такмичења које је у надлежности београдске куће фудбала. Лопта ће кренути са центра у Зонској лиги Београда 2. марта јер УЕФА термин обавезује да се првак регионалног купа добије пре почетка Европског првенства.

Кад је реч о Првој београдској, лиги Група „Ц“ у којој се такмиче четири младеновачка клуба (Шумадија 1962, Велика Крсна, Рабровац и Омладинац) првенство ће се, у односу на српсколигаше и зонаше, наставити недељу дана касније.

Савешти за власнике мачака

Крзно мачке (2)

Длака има свој век после кога испада сама или се одстрањује. Тако се крзно обнавља. Ова физиолошка појава, позната као лињање, изражена је нарочито с пролећа и с јесени. Мачка, иначе познати чистунац, тада непрестано лиже и дотерује своје крзно. При том се помаже попут шмиргле храпавим језиком, коме је доступан сваки део тела, сем главе. Она тада полиже и прогута мртву длаку која, у различитим количинама, доспева у желудац и црева. Искуство са мачком која ловећи поједе ловину заједно с крзном казује да прогутана длака нема штетно дејство на организам. И за њену исто важи. Штавише, она се делимично свари па организму пружа неке корисне материје (лецитин). Међутим, мачја длака је дуга, нарочито ако је реч о дугодлакој мачки као што је персијска. Таква длака се никад не свари у потпуности, па може довести до механичких сметњи у пробавном тракту. Наиме, она се тада замрси, стварајући клубад или дебеле нити које, импрегниране несва-

реном храном, често изазивају затвор, нарочито у мачака које пате од лењости црева. Створене масе врло тешко се одстрањују, па то, углавном, захтева интервенцију ветеринара. Да би се избегле све те нелагодности, потребно је мачку свакодневно четкати како би се мртва и непотребна длака одстранила. Четкање крзна је веома корисно. Тиме се из њега одстрањује мртва длака, прљавштина, страна тела и паразити. Осим тога, оно представља и вид масаже коже и крвних судова у њој, што позитивно утиче на исхрану коже и длачног покривача. Мачка је толико чиста животиња да готово претерује у одржавању чистоће свог крзна. Радо прихвата помоћ у томе, нарочито ако се на овај ритуал навикава

од малих ногу. Многе мачке уживају у четкању, па ће саме скочити на столицу и са задовољством прести док их власник четка. Дугодлаке мачке, као што је персијска и сличне, чак и оне с длаком средње дужине, захтевају обавезно четкање крзна. Такве мачке и треба да негују само они којима то причињава задовољство а не обавезу. Они ће крзно своје мачке одржавати као властиту фризуру. Дивљење које негована мачка изазива највеће је задовољство за њене власнике. Уосталом, такав модел оличење је кућне и личне хигијене. Многи неодговорни власници не придржавају се ових обавеза. Запуштена длака лако се улепи, па се крзно на тим местима ућеба. Такву длаку често није могуће рашчешљати, па се мора одсећи, што умањује лепоту животиње. Зато мачку треба уредно четкати како бисте јој помогли да своје крзно одржава растреситим и сјајним. У ове сврхе не смеју се користити оштре жичане четке. Њима се може озледити кожа па ће их мачка због бола избегавати. Најподесније су округле, од синтетичких влакана, које се употребљавају при фенирању косе.

Др Рагиша Ружић, гвил. већ, www.natura.rs

О ваздуху који удишемо

Аерозагађење и кардиоваскуларни систем

Овога пута се бавимо мало озбиљнијим истраживањем аерозагађења и механизма дејства на кардиоваскуларни систем. Неки резултати могу бити шокантни, јер имају изузетно изражено дејство на крвне судове, а самим тим и на цео кардиоваскуларни систем.

Многи полутанти из ваздуха доводе до оштећења срца и крвних судова. Литературни подаци указују да су најчешће вршена испитивања утицаја олова, честица, CO₂, угљендисулфида, озона, угљенмоноксида, кадмијума и пестицида на кардиоваскуларни систем. Механизам деловања аерозагађења на овај систем није још потпуно разјашњен, мада постоји неколико претпоставки.

Механизам дејства аерозагађења на кардиоваскуларни систем

Већина полутаната доводи до хипертензије и аритмије. Сматра се да до оштећења срца долази најчешће због оштећења ендотелијалне баријере у крвним судовима и стварања атеросклеротичних плакова као и стимулације инфламаторног одговора. Један део полутаната доводи до појаве реналне хипертензије, што касније повлачи са собом и оштећење срца и крвних судова.

Утврђено је да токсичне материје из ваздуха доводе до стимулације имуног система, активирају леукоците и макрофаге који доводе до оштећења ткива и ћелија које прекривају крвне судове. Иако је у основи оштећење слабо и не доводи до могућности ћелија да ослободе ЕДРФ (endotelian derived relaxin factor) који врши опуштање глатких мишића у зидовима крвних судова те ова блокада ЕДРФ-а изазива системску хипертензију. Изгледа да леукоцити који се налазе на површини ендотелијума играју главну улогу у убрзању процеса атеросклерозе.

Комбиновано дејство ова два процеса доводи до хипертензије и исхемичних обољења срца.

Истраживачи сматрају да запаљењске промене у префирним ваздушним путевима које настају као последица излагања аерозагађењу доводе до повећане коагулабилности крви и да због тога долази до обољења срца, пре свега конгестивне срчане слабости и исхемичних обољења. Они су претпоставили да благо запаљење изазвано ултра финим честицама из ваздуха, које су се депоновале у алвеолама, доводи до алвеоларне инфламације што изазива ослобађање потенцијално штетних цитокина и то доводи до повећане коагулабилности крви. Истраживачи сматрају да реаковање кардиоваскуларног система се не јавља због хипоксије, већ да важну улогу игра измењено деловање аутономног нервног система које доводи до промена у вискозитету и то повећава могућности за настанак изненадне срчане смрти. Литературни подаци показују да долази до депресије вагусног тонуса, што повећава учесталост морталитета и морбидитета од кардиоваскуларних обољења. Такође је утврђено да код повећаних концентрација честица може да дође до аритмије и промена на ЕКГ-у.

Резултати епидемиолошких студија

Олово

Претпоставка да олово доводи до хипертензије забележена је први пут 1886.г. али до данас још није разјашњен у потпуности механизам деловања. По једној теорији претерани а (алфа) адренергички одговор са променом у тонусу симпатикуса, као и поремећај метаболизма калцијума са нападнутим глатким мишићима на крајевима артериола доводе до повећане васкуларне реактивности. Такође постоји теорија по којој се ефекти јављају због деловања олова на осовину ренин-ангиотензин-алдостерон. Овај ефекат изгледа да иде у две фазе, док се код јаче изложености њена активност смањује. Због тога највероватније долази до ефеката који се наводе у литератури, да је код нижих концентрација олова изразитије деловање на појаву хипертензије. Код деце која су изложена олову има индикација да долази до поремећаја нивоа катехоламина.

Многобројне студије на општој популацији у САД-у, Великој Британији, Холандији, Данској, Канади и Француској су указале да долази до хипертензије и код нивоа олова у крви који су карактеристични за општу популацију. Утврђено је да се систолни и дијастолни притисак повећавају за 1-2 ммHg за свако дуплирање нивоа олова у крви. До сличних резултати дошло

се и код испитивања на трудница. Међутим, у свим студијама (осим у студији рађеној у САД-у) утврђена корелација је била прилично слаба. При обдукацији особа које су имале атеросклеротичне промене праћен је и ниво олова у костима. Резултати показују да је повећана концентрација олова у костима повезана са налазом атеросклеротичних плаћа. Код овог истраживања такође је утврђена позитивна корелација концентрације олова у аорти и промена на срцу. У студији која је 1991.г. рађена нађена је повезаност високих концентрација олова у крви са знацима хипертрофије леве коморе на ЕКГ-у. Такође се сматра да је ефекат терапије бета блокаторима слабији код пацијената са високим вредностима олова у крви. Експерименти на животињама су доказали да олово делује на срце тако што доводи до срчане слабости и аритмије. Код људи се сматра да ниво олова у крви преко 5 мол/л код деце доводе до штетних последица по кардиоваскуларни систем.

Кадмијум и манган

У експериментима је примећено да манган и кадмијум такође делују на крвни притисак. Код изложености мангану утврђено је снижење систолног притиска, док кадмијум доводи до повећања притиска.

Арсен

Повећана смртност од кардиоваскуларних обољења утврђена је код радника који су професионално изложени високим концентрацијама арсена. Код ових радника нађене су периферне васкуларне лезије, симптоми ендангитиса облитеранса, као и периферне гангрене (црно стопало).

Угљен моноксид

Најновија истраживања указују на повезаност нивоа угљенмоноксида и обољења кардиоваскуларног система. Истраживачи су приказали резултате испитивања у САД-у. У периоду од 1989-1994.г. пратили су дневни пријем пацијената у болницу због обољења кардиоваскуларног система и концентрацију угљенмоноксида у комуналној средини. У испитиваном периоду просечна концентрација CO у ваздуху била је 3.09 ppm (3,53mg/m³).

Утврђено је да је број пацијената који се јавља у болницу директно повезан са концентрацијама CO. Повезаност је била већа код особа преко 60 година старости и код мушкараца. Истраживачи су поставили хипотезу да концентрације CO које се налазе у ваздуху градова у САД-у могу бити укључене у патолошке промене као што је атеросклероза. Утврдили су да ове концентрације могу да изазову стимулацију ендотела крвних судова и ослобађање XO који доводи касније до ослобађања оксиданаса и слободних радикала који делују штетно на ћелије ендотела, односно, долази до појаве оксидативног стреса. Везивање угљенмоноксида за миоглобин у срцу утиче на смањење транспорта кисеоника. У експериментима је утврђена исхемија миокарда, промене на ЕКГ-у и пад капацитета рада срца. Сматра се да до ових промена долази код концентрација карбоксимеоглобина преко 5%. Међутим, нека новија испитивања показују да код пацијената који већ имају обољења плућа и кардиоваскуларног система, изгледа да и концентрације угљенмоноксида које су испод дозвољеног нивоа у САД-у (10mg/m³) доводе до конгестивне срчане слабости и да је око 5,7% пријема у болницу код ових пацијената повезано са угљенмоноксидом присутним у ваздуху. Такође је утврђено да високе концентрације угљенмоноксида доводе до поновљених напада ангионизних болова.

Дувански дим

Дувански дим, који садржи угљенмоноксид је главни узрочник оштећења кардиоваскуларног система. Сматра се да годишње око 50.000 пушача умире због оштећења кардиоваскуларног система. Истраживачи су утврдили су да деца која су изложена пасивном пушењу у кући, имају 10% нижи ниво ХДЛ холестерола од деце која живе у породицама непушача. Деца из породица пушача имала су просечне вредности ХДЛ од 38mg/dl, док су просечне вредности ХДЛ-а код деце из породице непушача биле 43 mg/dl.

Угљен дисулфид

Код хроничне изложености угљен дисулфиду (20-300 г/м³) долази до промена на крвним судовима различитих органа и ткива, пре свега на реналним и церебралним артеријама. Многе студије указују да он делује и на појаву срчаних обољења, али само ако су присутни и предиспонирајући фактори.

(наставак у следећем броју)

Занимљива географија

Најхладније место на свету налази се у Сибиру

Село Ојмјакон у далекоисточном делу Сибира важи за најхладније настањено место на планети - најнижа измерена температура тамо је $-71,2^{\circ}\text{C}$.

Температура у Ојмјакону пада испод нуле током већег дела године, а просечна температура у граду зими пада на -58 степени Целзијуса. Дође време када температура достигне тачку у којој мозак утрне, људи држе моторе својих возила да раде 24 сата дневно и једу тешке месне производе да би остали живи. Али људски мозак функционише сасвим другачије; смислили су безброј трикова да преживе хладноћу у овом месту. Ојмјакон је руско село у републици Саха, на обали реке Индигирке, у којем живи око 500 становника. Просечна температура у граду зими пада на -58 степени Целзијуса, али током лета температуре могу достићи и $+25-30^{\circ}$ Целзијуса. Ветар дува ретко кад, а годишње падне тек нешто више од 200 милиметара кише. Како се село налази близу северног пола, и дужина дана и ноћи током године драстично варира — током децембра дан траје само три сата, а у јуну чак 21 сат. Упркос свему томе, захваљујући чистом ваздуху, здравој исхрани и чистој води, становници овог места су познати по дуговечности. Можете ли да замислите како у таквој „ледари“ изгледа свакодневни живот?

За почетак, нема мобилне телефоније, јер се уређаји смрзавају у џеповима, а они који немају угрејане гараже, аутомобиле не гасе преко ноћи, јер ујутро не би ни могли да их упале. Због проблема са залеђеним цевима, канализација нема много смисла, па се тоалети, углавном, смештају изван кућа. Жива се у термометрима замрзава, чак и мастило у оловкама, а кад се врела вода сипа у шољу и проспе у ваздух, претвара се у снежни облак.

Једе се месо, углавном. Становништво Ојмјакона се највећим делом бави сточарством и риболовом. Због изузетно ниских температура и чињенице да се земљиште леди до дубине од чак 1.500 метара, узгајање житарица, воћа или поврћа није могуће, а у исхрани су, сходно томе заступљени дивљи плодови локалних биљних врста.

Међу локалним специјалитетима издвајају се млечни производи „хајак“ и „кјорчех“, који су слични путеру и сладоледу, као и најпознатије ојмјаконско јело — „строганина“ (остругана свеже залеђена риба). Лош један истакнути специјалитет места су коцке леда направљене од коњске крви послужене са макаронима. Све ово је апсолутно неопходно за преживљавање на овом хладном месту. У Ојмјакону постоји једна продавница, дом културе и спортски центар, школе и вртић. Занимљиво је да деца иду у школу чак и кад температура падне на -50 .

Часови се отказују за ученике од првог до петог разреда само ако температура падне на -52 степена.

Споменик на главном тргу обележава дан 1924. године када је температура пала на рекордних 71 степен испод нуле. Ојмјакон се такође налази северно од Охотског мора и веома је удаљен од цивилизације много насељенијих места. Висока бетонска статуа огромног бика у центру града означава најнижу температуру икада забележену у било ком насељеном месту на земљи.

Иронично, значење Ојмјакона на руском је „вода која се не смрзава“. Насеље је настало двадесетих година 20. века када су сточари напустили своје ирвасе на тамошњем термалном извору и сматрали да би било идеално да се ту настане. У овом селу је и ношење наочара опасност јер могу да се приликом хладноће залепе за лице, а ово је само један од најобичнијих проблема екстремно хладног времена.

Код нас, зима почиње у петак, 22. децембра

Рано ујутру, тачно у четири часа и 27 минута, у петак, 22. децембра 2023, почиње зима. Трајаће 88 дана, 23 сата и 39 минута, до 20. марта 2024. Тог дана, 22. децембра 2023, сунце излази у 7.12, а залази „округло“ у 16.00, што значи да ће обданица трајати осам часова и 47 минута и, прецизно, 21 секунду. Дан доласка зиме је познат и као зимски солстициј, односно зимска краткодневница и биће најкраћи у овој години. Ноћ ће постепено постајати све краћа, а дан све дужи. Следеће три зиме почеће 21. децембра, а 2027. године поново 22. децембра.

По метеоролошком критеријуму, зима је почела 1. децембра 2023. и трајаће до 29. фебруара 2024. По климатолошком критеријуму (на основу кретања максималних и средњих дневних температура), ова зима је почела 18. новембра. „До када ће трајати – видећемо“, кажу зналци са портала Метеологос. Да подсетимо, зима је ОСНОВНО годишње доба (као и лето), за разлику од ПРЕЛАЗНИХ годишњих доба (пролеће и јесен).

ЗАНИМЉИВОСТИ

Јован Дучић

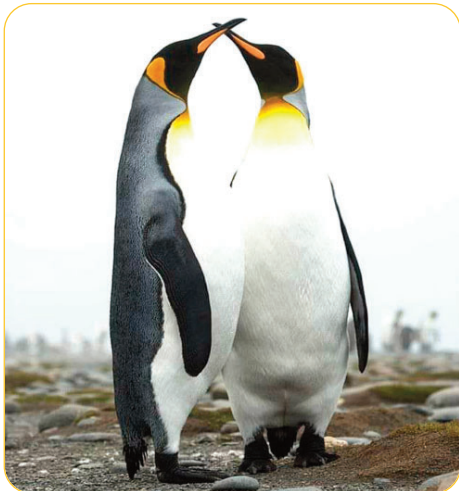
Није тачно речено да је сваки човек ковач своје среће; тачно је,

најрођив, да је човек увек сам ковач своје несреће...

Ако су среће случајне, несреће нису случајне. За сваку нашу несрећу крива је или наша лакоумност, или наша јордељивост, или наша илузијост, или наш јорок...

Зашто човек кроз цео живот чини себи самом више зла него добра. Што усљемо својом ђамећу, јокваримо нашом ћуди; али што

усљемо нашом добротом, ујројастимо нашим јороцима; и, најзад, што јосијинемо својом мудрошћу, изјубимо нашим шемјераменшом.

А јесте ли знали да код јин-јивина јредбрачни животиј је знајно дужи од брачној?

Наиме, господин Пингвин мора да уложи много труда и потроши доста времена да би освојио неку госпођицу Пингвинку.

И да би пингвин привукао пажњу своје изабранице, мора неколико дана да плеше пред њом. Тек ако се покаже као добар плесач, пингвинка пристаје да с њим пође у

Милева Марић Ајнштајн,

рођена је у Тителу, у тадашњој Аустроугарској, 19. децембара 1875. Била је српска математичарка. Без сваке сумње једна од најобразованијих жена свог времена. Пореклом је из угледне и богате породице из Тителу у Бачкој. Тител је у то време био командно место дела Војне границе Хабзбуршке монархије, у којој је све до 1876. деловао Шајкашки батаљон, на ратним лађама шајкама, које су пловиле Тисом и Дунавом.

Чувени јужноафрички истраживач познат као *шајшач* слоновима, **Лоренс Ентони**, након што је преминуо, крдо слонина које је спасио и одгојио кренуло је на 12-часовни пут до куће у којој су били Ентонијева супруга и деца. Остали су ту два дана у тишини.

Тачно годину дана након његове смрти, поновно су ходали до његове куће. Тај феномен наука није могла да објасни.

Научници су одавно утврдили да слоновина имају своје ритуале и да пате када умре неки од њих, али нису знали да то може да се односи и на друге врсте.

Лоренс Ентони је био громада од човека. Након Америчке инвазије на Ирак 2003. године, успео је да спаси животиње из багдадског зоо врта. Оне малобројне које су преживеле Ентони је спасао, а и у самом граду је пронашао још неколико њих и пребацио их на сигурно. Цео свој животни век је помагао слоновина

ма, он је имао ту способност да умири трауматизоване слоновина, да допре до њих и да задобије њихово поверење.

Ентонијев син Дилан је био дубоко дирнут, када је видео слоновина испред куће; није знао како су знали да је његов отац преминуо. И на годишњицу поново је био изненађен.

љубавно гнездо, које је он раније припремио. Заправо, пингвин је обавезан да у своје гнездо унесе неколико каменчића, а то није лако обезбедити, јер те каменчиће мора да извади из залеђеног тла. Па, ако женка процени да тих каменчића има доста, што значи да се он због ње довољно трудио, почеће њихов љубавни и брачни живот, у којем никада ниједна страна не учини никакву љубавну превару.

Древна изрека **шруги се к'о јинвин** добија нову димензију!

јријремила Марија Т.С.

МАЛИ ОГЛАСИ

ИЗДАВАЊЕ СТАНОВИ - КУЋЕ

ИЗНАЈМЉУЈЕМ кућу са гаражом, киоском, смештајем, на 3 ара ограђеног дворишта у „Тозино воћу“ за 500 евра. Евентуално младом, запосленом брачном пару договор само за кућу. **063/310-205**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје у „Тозино воћу“. **063/310-205**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје различитог комфора на више локација у Младеновцу. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ собе преко пута бање Селтерс, улица Краља Петра Првог. **063/310-205**

СТАНОВИ КУПОВИНА-ПРОДАЈА

ПРОДАЈЕМ двособан стан 47м², ужи центар Младеновца, улица Његошева, трећи спрат, новија градња, гас, паркинг. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ стан у „Пјациети“, 53м². **065/669-8177**

ПРОДАЈЕМ гарсоњеру 25м² у ул. Краљице Марије, има подрум. Може и замена по договору. **011/8237-750**

ПРОДАЈЕМ стан од 51м², ул. Вука Караџића 48/2, приземље. **064/208-10-94**

ПРОДАЈЕМ стан 50м²+тераса+подрум, ул. Краља Петра I 299, 4. спрат. 41.000 евра, фиксно. **065/66-981-77**

КУЋЕ ПРОДАЈА - КУПОВИНА

ПРОДАЈЕМ кућу 56м² са 10 ари плаца. **064/911-52-35**

ПРОДАЈЕМ кућу-викендицу 60м² са недовршеним поткровљем и терасом 10х4м, на плацу 27 ари са два помоћна објекта, амбар и млекар, са шљивиком 10 ари у пуном роду, са доста смокви, вињага и остало воће. Налази се код доње школе у Ковачевцу. **011/8231-537, 062/299-703**

ПРОДАЈЕМ две куће у Ковачевцу у једном дворишту, укупно преко 300м² са 15 ари плаца, асфалт до куће. Цена 80.000 евра, фиксно. **063/154-65-12**

ПРОДАЈЕМ кућу у Међулужју, 90м² са 19 ари плаца. **066/900-23-23**

ПЛАЦЕВИ

ИЗДАЈЕМ плац, 6 ари, у Границама, поред асфалта, може и за башту, ул. Миће Ђукића. **064/5888-669**

ПРОДАЈЕМ плацево од 5 ари. На плацу гас, вода, канализација, струја. Дозвољена градња. Ул. 11. новембра у Младеновцу. **063/256-169, 064/142-94-98**

ПРОДАЈЕМ парцелу број 3216, 0,41 ха грађевинско земљиште, дозвољена градња испод земље 6 а изнад 4 спрата. Трофазна струја, канализација, градска вода. Цена 2500 евра по ару. Налази се у Младеновцу, ул Бранислава Петронијевића, 1 км од „Роде“. **060/53-00-517**

ПРОДАЈЕМ њиву од 60 ари у Међулужју. **066/900-23-23**

ПРОДАЈЕМ имање у Кораћици, Јовиски крај, испод Космаја, око 2 ха са кућом и окућницом, помоћном зградом, асфалт, струја, вода, телефон. Кп.бр. 686 ; 687; 529 и 530 к.о.Кораћица. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ у Неменикућама плац од 23 ара. Плац је из два посбна дела. Грађевинско земљиште кп. бр. 2408/5. Викенд зона, мирно, пут до плаца, струја, вода, гас... **065/8222-605**

ИЗДАЈЕМ на дужи рок пашњак у Шепшину и стају за овце. Пашњак је ограђен, величине око једног хектара са преградама за економично коришћење. Погодан а овце и козе. Налази се на почетку села и удаљен је од асфалта око стотину метара. Идуће године, може бити проширен са још две парцеле које су сада под усевиња. Плаћање и у натури или уделом у послу, односно заједничким стадом, могућ сваки договор прихватљив за обе стране. **064/153-33-85**

ПРОДАЈЕМ 5 ха у Кораћици-Петкајски крај, 5 км од врха Космаја, засад лешника стар 3,5 година, ограђен, артечки бунар, урађен кап-кап систем са природним падом. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ њиву од 1,67 ха у Шепшину, потес Доња Маковица, под багретом, по цени од 80 евра по ару. Њива се састоји из две спојене парцеле, К.пбр. 2202 и 2203/1. Може и само продаја багрема за огрев. Улажите паметно. Ако купите њиву и посечете багрет за огрев земља ће вам остати бесплатно. Само озбиљне понуде. **064/153-33-85**

ПРОДАЈЕМ плац од 30 ари на Космају, Оглавци. Асфалт поред плаца, струја. **065/8222-605**

ПОСАО

ПОТРЕБАН сарадник на раду око смештаја. **063/310-205**

ЧИСТИМ станове и куће у Младеновцу и Београду. **064/910-36-00**

ПОТРЕБНА спремачица. **063/310-205**

ОЗБИЉНА ЖЕНА чувала би старију женску особу или децу у Младеновцу и околини. **061/182-35-66**

РАЗНО

ПРОДАЈЕМ осовину за циркулар са два кућишта и ременицом. **065/673-24-75 (Раде)**

ПРОДАЈЕМ зидану гаражу у центру града, Краља Петра I 189, улаз са улице, наспрам послатичарнице „Вардарац“ **061/651-63-24 (Драган)**

ПРОДАЈЕМ нов, трпезаријски сто, овални, 160 х 40х90 цм са 6 столица, повољно, некористишен. Комплетну сателитску антену; Нов Тефалов експрес лонац 9 лит. Повољно, по договору. **066/944-24-02, 064/265-02-49 (После 12ч.)**

ПРОДАЈЕМ полован намештај, добро очуван. **063/824-89-41**

ПРОДАЈЕМ шпорет Алфа Плам 90Х, нераспкован. Цена 60% нижа него у радњи. **065/570-12-69**

ПРОДАЈЕМ више шиваћих машина са монофазним моторима, за индустријску производњу. **063/242-614**

ПРОДАЈЕМ шпорет „Смедеревац 9“, није коришћен. **011/8231-537, 064/367-60-07**

ПРОДАЈЕМ шпорет Алфа Врање, добро очуван. Цена 35.000 динара, може на чекове. **065/8201-404**

ПРОДАЈЕМ половну столарију са алуминијумским ролетнама за двоспратну кућу. **065/673-24-75**

ПРОДАЈЕМ цистерну за воду од полиестера запремине 4000 литара, пластичне буриће од 200 литара, сиве 50 комада. **064/15-333-85**

ПРОДАЈЕМ балирано ливадско сено и домаћу ракију од шљиве, комову и од кајсије. **064/263-03-48**

ПРОДАЈЕМ цепац, из Аустрије, електрохидраулични до метар дужине. Цена 180 евра. **060/5300-517**

ПРОДАЈЕМ кухињске елементе: судопера са уграђеним бојлером од 5л, радни део са фиокама 140цм, три висећа дела 2 метра, боја храс-товине. **064/614-12-98**

КУПОН бр. 496

важи за ЈЕДАН мали оглас
Цена огласа без купона 50 дин.

DUŠAN MARINOVIĆ

Dresura pasa

Pitanja & Odgovori

eKnjiga

Drugo
dopunjeno izdanje!

Kako da u stvarnom
životu ne upropastite
svog psa?

Početni
i srednji nivo!

652 strane

Socijalizacija, ponašanje, psihologija,
kućno vaspitanje i obuka pasa svih rasa. Korak po korak.

www.natura.rs